

מדת בדת

שינון הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ הרה"ג ר' יחזקאל שרגא בן
רבי צבי יעקב צוויבל זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 249 פרשת נצבים וילך תשפ"ד

בבא בתרא צו-קב

אם יצא יותר מכדי מהמדה שנתן לא נחלקו ולכו"ע חייב במעשר ויש לדחות שנחלקו גם ביותר מכדי מדתו ונחלקו ביצא כדי מדתו כדי לחדש שר' יהודה מחייב גם בזה.

ר"נ בר יצחק שאל את רב חייא בר אבין מה הדין בשמרים שיש בהם טעם יין אמר לו האם נראה לך שזה יין הרי זה רק טעם קלוש בעלמא.

שנו בברייתא שאם נתנו מים בשמרים של תרומה פעם ראשונה ושניה אסור ופעם שלישית מותר, ור"מ סובר שגם השלישי אסור בנותן טעם ובשל מעשר שני הראשון אסור והשני מותר ור"מ אסר בשני, ובשל הקדש השלישי אסור והרביעי מותר ור"מ אסר גם ברביעי, ויש להקשות מברייתא שאומרת שבהקדש לעולם אסור ושל מעשר לעולם מותר, ויש לחלק שבהקדש הגוף כגון נסכים אסור לעולם אך בקדושת דמים מותר ברביעי ומה שכתוב שמעשר מותר לעולם מדובר במעשר דמאי שלא החמירו בו אך במעשר ודאי הראשון אסור.

ר' יוחנן אמר בשם ר"ש בן יהוצדק שכמו שאמרו לענין איסור כך הוא לענין הכשר של משקים באוכל לקבל טומאה, ולכאורה קשה שממה נפשך יין או מים מכשירים, ויש לומר שמדובר שהוא עשה תמיד ממי גשמים, אך קשה שממילא כשהוא נותן אותם בכלי הוא מחשיבם והם מכשירים, ויש לומר שמדובר שהתערבב מעצמו אך קשה שממילא כשהוא מושך ממנו ראשון ושני הוא מחשיבם כדי להכשיר, ורב פפא מבאר שמדובר בפרה ששתתה את התערובת הראשונה.

רב זוטרא בר טוביה אומר בשם רב שעושים קידוש היום רק ביין שהוא ראוי להתנסך על המזבח, ואין לומר שהוא בא למעט יין מגיתו שלא יעשו בו קידוש שהרי ר' חייא שנה שיין מגיתו לכתחילה לא יביא לנסכים ואם הביא כשר, וא"כ אנו יכולים לכתחילה לעשות בו קידוש, **עמוד ב** כמו שאמר רבא שאדם יכול לסחוט אשכול ענבים ולומר עליו קידוש היום, ואין לומר שבא למעט שלקח מפי או משולי החבית שהרי אמר ר' חייא שמפי או משולי החבית לכתחילה לא יביא לנסכים אך אם הביא כשר, ואין לומר שבא למעט יין כושי או לבן או מתוק של מרתף או של צימוקים שהרי שנינו שבכולם לא יביא ואם הביא כשר אלא בא למעט יין קוסס שנמכר בחנות מזוג מגולה ושל שמרים ושריחו רע ששנינו עליהם שאם הביאם לנסכים פסול, אך לכאורה ביין קוסס נחלקו לעיל ר' יוחנן וריב"ל ובמזוג הוא טוב יותר כמו שאמר ר' יוסי בר חנינא שחכמים מודים לר"א שלא מברכים על כוס של ברכה עד שיתן לתוכו מים, ויין מגולה פשוט שאסור כי הוא סכנה ויין שמרים אם יש

דף צו אביי שאל לרב יוסף כמו מי אתה סובר בדין יין הנמכר בחנות, אמר רב יוסף שישנה ברייתא שמי שבדק חבית כדי להפריש עליה תרומה ונמצאת חומץ, כל ג' ימים זה ודאי יין ויותר מכך זה ספק חומץ שהרי עקירת היין מתיקונו מתחיל מלמעלה וכשהוא טעם ממנו הוא עדיין לא התקלקל ואם נאמר שהוא התקלקל אחרי שהוא טעם זה רק ריח חומץ וטעם יין שהוא יין, וריב"ל סובר שכל ג' ימים האחרונים הוא ודאי חומץ ויותר מכך זה ספק שהוא סובר שקלקול היין מתחיל מלמטה ויתכן שכשהוא טעם מהיין כבר התחיל הקלקול והוא לא שם לב לכך, וגם אם נאמר שכבר התקלקל למעלה זה ריח חומץ וטעם יין שהוא חומץ, ואנשי הדרום שנו בשם ריב"ל שבימים הראשונים הוא ודאי יין ובאחרונים הוא ודאי חומץ ובאמצעיים זה ספק, ולכאורה קשה בדבריהם מניה וביה שאם הראשונים זה ודאי יין א"כ ריחו חומץ וטעמו יין הוא יין, ואח"כ כתוב שבאחרונים הוא ודאי חומץ א"כ ריחו חומץ וטעמו יין הוא חומץ, ויש לומר שבסיפא מדובר שהוא מצא שהחומץ חזק מאד שאם לא שנעקר ממנו טעם היין ג' ימים לאחור הוא לא היה נעשה חומץ חזק כל כך, ונחלקו רב מרי ורב זביד אם רב יוסף פשוט לאביי מדברי ר' יוחנן או מדברי ריב"ל.

רב סובר שמי שמכר חבית יין לחבירו והיא החמיצה, כל ג' ימים הראשונים היא החמיצה ברשות מוכר ויותר מג' ימים היא החמיצה ברשות הלוקח, **עמוד ב** ושמאל סובר שאין המוכר חייב באחריותו מכיוון שהיין מדלג על כתפי בעליו, ורב יוסף פסק במעשה כזה בשיכר כדעת רב ובמעשה שהיה ביין הוא פסק כשמואל, והלכה כשמואל.

שנו בברייתא שעל שיכר תמרים ושעורים ושמרי יין מברכים שהכל נהיה בדברו, ואחרים סוברים שבשמרים שיש בהם טעם יין מברך בורא פרי הגפן, ורבה ורב יוסף אמרו שאין הלכה כאחרים, ואמר רבא שודאי במקרה שנתן ג' חלקים מים ויצאו ד' חלקים זה יין ורבה לשיטתו שהוא אמר שיין שלא מזגוהו ג' חלקים מים על חלק אחד יין אינו יין ואם נתן ג' חלקים מים ויצאה כמות שוה זה ודאי מים, ונחלקו כשנתן ג' חלקים ויצאו ג' חלקים ומחצה שלרבנן חלק אחד כנגד ששה חלקים אינו כיון ואחרים סוברים שנכנסו ג' חלקים ויצאו ב' חלקים ומחצה וא"כ נשאר חלק אחד יין וכנגד שנים וחצי חלקים מים זה יין, אך לכאורה יש להוכיח שלא נחלקו כשיצא יותר מכדי מדתו,

דף צז שהרי שנינו שמי שעשה תמיד שזה ערבוב מים בשמרים ונתן מים במדה ומצא כדי מדתו פטור ממעשר ור' יהודה מחייב, ונחלקו רק בכדי מדתו אך

בו כדי להוציא חלק אחד כנגד ג' חלקים מים זה יין גמור לדעת רבא, ואם נותן ג' חלקים ומציא ג' ומחצה נחלקו בזה רבנן ואחרים לעיל, אלא יש לומר שרב זוטרא מחדש שלא מקדשים על יין שריחו רע, ועוד י"ל שבא למעט יין מגולה שמצד הסכנה הוא יכול להעביר במסנת ובכ"ז פסול לקידוש כדברי ר' נחמיה שעל זה נאמר הקריבהו נא לפחתך היצרך או הישא פניך.

רב כהנא חמיו של ר' מרשיא שאל את רבא מה הדין ביין חזוריין לנסכים אמר לו שכתוב אל תרא יין כי יתאדם.

המשנה אמרה שיעור קלקול בקנקנים בשרון עשר למאה שלא מדובר במקולקלות אלא שהם פיטסות נאות ומגופרות שהגפרית סותמת את השבר.

משנה מי שמכר יין לחבירו והחמיץ אינו חייב באחריותו ואם ידוע שיינו מחמיץ כל שנה זה מקח טעות ואם אמר לו יין מבושם אני מוכר לך שהוא רצה להשהותו,

דף צח חייב להעמיד לו עד עצרת ואם אמר לו ישן כוונתו משל שנה שעברה ואם אמר לו מיושן כוונתו מלפני ג' שנים. **גמרא** ר' יוסי בר חנינא אומר שמה ששנינו על קלקול היין מדובר בקנקנים של הלוקח אך אם התקלקל בכליו של המוכר יכול לומר הלוקח הנה יינך וקנקנך, ויש להקשות מדוע יפסיד המוכר כשהיין עוד בקנקניו הרי הוא יכול לומר לו מדוע השהת את היין, ויש לומר שמדובר שהלוקח אמר לו שהוא צריך את היין להשהותו למקפה, אך קשה מדוע דחק ר' יוסי בר חנינא שמדובר באמר לו למקפה ומדובר בקנקניו של הלוקח שיעמיד שקנקניו הם של המוכר ולא אמר לו למקפה, אמר רבא שהיה קשה לו בדברי המשנה שאם ידוע שיינו מחמיץ זה מקח טעות הרי הוא יכול לומר לו מדוע השהת את היין אלא מדובר שאמר לו למקפה, ור' יוסי בר חנינא לא סובר כדעת רב חייא בר יוסף שמזל הבעלים גורם ליין להחמיץ כמו שכתוב ואף כי היין בוגד גבר יהיר ולא ינוה.

רב מרי אומר שהמתגאה אינו מקובל אף על אנשי ביתו שכתוב גבר יהיר לא ינוה שאינו מתקבל אף על נוה שלו, ורב יהודה אומר שרב למד בפסוק הזה שמי שמתגאה ללבוש בגדי ת"ח ואינו ת"ח אין מכניסים אותו למחיצתו של הקב"ה שכאן כתוב ולא ינוה וכתוב אל נוה קדשך.

רבא אומר שמי שמוכר חבית לחנוני שישתכר בה מעט מעט והיא החמיצה בחצי או בשליש החבית מקבל עליו המוכר את ההפסד וכל זה כשלא עשה החנוני שינוי לעשות ברז נוסף אך אם הוא עשה שינוי לעשות עוד ברז יכול המוכר לטעון שהחנוני גרם, והמוכר מקבל הפסד רק אם עדיין לא הגיע יום השוק אך אם כבר הגיע יום השוק והחנוני התעצל המוכר לא מקבל עליו את ההפסד.

רבא אומר שאם אחד קיבל יין מחבירו כדי להשתכר בו בזול שפט והיין הוזל קודם שהגיע לשם המוכר מקבל עליו את ההפסד, והסתפקו באופן שהחמיץ

היין בדרך רב הלל אמר לרב אשי שרב כהנא אמר שבהחמיץ לא יקבל המוכר את כל ההפסד ולא כר' יוסי בר חנינא שהמוכר מפסיד באמר למקפה, וללישנא בתרא גם בחומץ מקבל המוכר את ההפסד כדברי ר' יוסי בר חנינא.

עמוד ב המשנה אמרה שבמיושן עד ג' שנים והוא יכול למנות שימלאו ג' שנים עד החג.

משנה מי שמכר מקום לחבירו או אם אחד קיבל מחבירו מקום כדי לעשות בית חתנות לבנו ובית אלמנות לבתו לר"ע בונה ד' אמות על שש אמות ולר' ישמעאל זה כמו רפת בקר שהרוצה לעשות רפת בקר עושה ד' אמות על שש ובית קטן הוא שש על שמונה וגדול הוא ח' על עשר וטרקלין הוא עשר על עשר וגבהו כחצי ארכו ורחבו, ורבן גמליאל אומר שראיה לדבר בנין ההיכל. **גמרא** יש להקשות מדוע המשנה לא כתבה בית חתנות לבנו ובתו ובית אלמנות לבנו ובתו, ויש לומר שהמשנה באה לחדש דרך אגב שאין דרכו של חתן לגור אצל חמיו כמו שכתוב בספר בן סירא הכל שקלתי בכף מאזנים ולא מצאתי קל מסובין, וקל מסובין חתן שגר בבית חמיו, וקל ממנו אורח שמכניס אורח, וקל ממנו משיב דבר בטרם ישמע שכתוב משיב דבר בטרם ישמע אולת היא לו וכלימה.

נחלקו בדברי המשנה לגבי רפת בקר אם זה מדברי ר"ע שהוא סובר שאף שארבע על שש זה כרפת בקר בכ"ז לפעמים אדם עושה דירתו כרפת בקר או שזה דברי ר' ישמעאל שהוא אומר על ר"ע שד' על ו' זה כרפת בקר שהרוצה לעשות רפת בקר עושה ד' על ו'. **טרקלין** הוא כקובה של ורדים ושנינו שקנתיר הוא י"ב על י"ב וקנתיר הוא מה שקוראים תרבץ אפדני שהוא חצר שלפני בתי השרים.

יש אומרים שמה שכתוב במשנה ראיה לדבר הוא דעת רשב"ג שהוא סובר שהכל כבנין ההיכל, ויש אומרים שת"ק אמר שיש ראיה לדבר ורשב"ג תמה על כך וכי כל העולם עושים כמו בנין ההיכל.

שנו בבביתא שאחרים אומרים שרומו כקורותיו והם לא אמרו רומו כרחבו כי יתכן שהבית רחב יותר בגובה או שיש את מקום כניסת החלונות בעובי החומה.

כשר' חנינא יצא לכפרים שאלוהו שכתוב בפסוק אחד והבית אשר בנה המלך שלמה לה' ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלושים אמה קומתו ובפסוק אחר כתוב ולפני הדביר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רוחב ועשרים אמה קומתו, ור' חייא תירץ להם שבדביר הנביא מונה משפת כרובים ומעלה,

דף צט והחידוש הוא שהמדה למטה כלמעלה וכמו שלמעלה הכל חלל כך למטה המדה שלמה והכרובים לא מיעטו כלל מהחלל בדרך נס כמו שאמר ר' לוי או ר' יוחנן שמסורת בידינו מאבותינו שמקום ארון וכרובים אינו מהמדה, וכן שנינו שלארון שעשה משה יש רווח עשר אמות לכל צד, ורבנאי אמר בשם שמואל שהכרובים עמדו בנס שכתוב וחמש אמות כנף הכרוב האחת וחמש אמות

כנף הכרוב השנית עשר אמות מקצות כנפיו ואותם קצות כנפיו היכן עמדו אלא שהם עמדו בנס, ואביי מקשה שנאמר שהם בלטו כתרנגולים וגוף הכרובים הם תחת הכנפים, ורבא מקשה שנאמר שהכרובים עמדו זה שלא כנגד זה, ורב אחא בר יעקב הקשה שהם עמדו באלכסון ורב הונא בר רב יהושע הקשה שהבית היה רחב יותר למעלה, ורב פפא הקשה שידיהם היו כפופות, ורב אשי הקשה שכנף האחד היתה על כנפי השני.

ר' יוחנן ור"א נחלקו אם פני הכרובים היו איש אל אחיו או כלפי הבית ולמ"ד שפניהם איש אל אחיו הוא יפרש את הפסוק **פניהם לבית** כשאין ישראל עושים רצונו של מקום וכשעושים רצונו של מקום **פניהם איש אל אחיו**, ומי שסובר שפניהם היו לבית הוא יפרש את הפסוק **פניהם איש אל אחיו** שהם מצודדים אחד כלפי השני אך עיקר הפנים הם לבית וכמו ששנינו שאונקלוס הגר אמר שהכרובים היו מעשה צעצועים שפניהם מצודדים כתלמיד הנפטר מרבו.

משנה אם לאדם היה בור לפנים מביתו של חבריו הוא יכול להכנס ולצאת בשעה שדרך בני אדם להכנס ולצאת ואינו יכול להכניס את בהמותיו לשתות מהבור אלא ימלא וישקה מבחוץ וכל אחד מהם יעשה לו פותחת שהאחר לא יוכל להכנס בלעדיו. **גמרא** ר' יוחנן סובר שהפותחת של בעה"ב ובעל הבור הוא לכיוון הבור ולכאורה בעל הבור עושה כדי לשמור את מי בורו אך קשה מדוע גם בעה"ב עושה פותחת, **עמוד ב** אמר ר"א שהוא עושה מפני חשד אשתו אך לא חששו שיגנוב מכלי בעה"ב.

משנה מי שיש לו גינה לפנים מגינתו של חבריו הוא יכול להכנס ולצאת בשעה שדרך בני אדם להכנס ולצאת ולא יכניס לתוכה תגרים ולא יכנס מתוכה לשדה אחרת והחיצון זורע את הדרך ואם נתנו לו דרך מהצד מדעת שניהם יכול להכנס ולצאת מתי שהוא רוצה והוא יכול להכניס לתוכה תגרים אך לא יכנס מתוכה לשדה אחרת ושניהם לא רשאים לזרעה.

גמרא רב יהודה אומר בשם שמואל שאם אמר המוכר אמה בית השלחין אני מוכר לך נותן לו אמה לתוכה ועוד אמה מכל צד לאגפיה של אמת המים ואם אמר לו אמה בית הקילון להשקיית בהמות או לכיבוס אני מוכר לך נותן אמה אחת לתוכה ועוד חצי אמה לכל צד, ורב יהודה אמר בשם שמואל שבעל השדה זורע את האגפים ור"נ אמר בשם שמואל שבעל השדה נוטע שם מי שסובר שהוא זורע ודאי שהוא יכול לטוע ומי שסובר שנוטע לא יזרע שם כי הזרעים מחלחלים את הקרקע של אמת המים.

רב יהודה אומר בשם שמואל שאם כלו אגפיה של אמת המים הוא יכול לתקנם מאותה שדה שודאי העפר מהאגפים נשאר באותה שדה, ורב פפא מקשה שיאמר בעל השדה שהמים לקחו את עפר האגפים, ורב פפא מבאר שעל מנת כן קיבל עליו בעל השדה שהוא יתקן מעפרו כשיכלו אגפיה של אמת המים.

משנה מי שדרך הרבים עברה בשדהו והוא נטלה ונתן להם מהצד מה שנתן הוא נתן אך לא יקבל את שלו, דרך היחיד היא ד' אמות ודרך הרבים היא ט"ז אמה לדרך המלך אין שיעור ולדרך הקבר אין שיעור, ולמעמד אמרו דייני ציפורי שהשיעור הוא בית ד' קבין. **גמרא** יש להקשות מדוע שבעל השדה לא יקבל את שלו שיקח מקל ויכה את העובר ברשותו א"כ יש להוכיח מכאן שאדם לא יעשה דין לעצמו אף במקום הפסד, רב זביד מבאר בשם רבא שגזרו שמא יתן לבני רה"ר דרך עקלתון ולא ימחו בו, ורב משרשיא אמר בשם רבא שמדובר שנתן להם דרך עקלתון,

דף ק רב אשי אומר שבכל מקרה כשהוא נותן להם מהצד זה דרך עקלתון שאף שזה קרוב לזה אך זה רחוק יותר לשני, אך קשה שיאמר להם קחו את שלכם והחזירו לי את שלי, יש לומר שזה כדברי ר"א שר' יהודה אמר משמו שרבים שבררו דרך לעצמם מה שבררו בררו, ויש להקשות לדעת ר"א וכי הרבים הם גזלנים, יש לומר שמדובר שאבדה להם דרך באותה שדה, ורב גידל אינו סובר כמו שרבה בר רב הונא אמר בשם רב שאין הלכה כר"א כי הוא סובר כמו שאמר רב יהודה בשם רב שמיצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו, ויש להקשות לר"א באיזה קנין הרבים קונים את הדרך הזו, יש לומר שהם קונים בהילוך כמו ששנינו שאם הלך בשדה לארכה ולרחבה קנה מקום הילוכו ולרבנן ההילוך לא מועיל כלום עד שיחזיק, ור' אלעזר אמר שר"א למד מהפסוק **קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה** ורבנן לא למדו מהפסוק הזה כי הקב"ה אמר את זה לחביבותו של אברהם שהארץ תהיה נוחה להכבש לפני בניו, ור' יוסי בר חנינא אמר שחכמים מודים לר"א בשביל של כרמים שהוא נעשה להילוך נקנה בהילוך, וכשבאו לפני רב יצחק בר אמי במקרה דומה שאדם התנה לתת לחבירו שביל של כרמים והוא אמר שיתנו לו כשיעור הנושא זמורות וחזור לשתי הצדדים והזמורות אינם נוגעות במחיצות וכל זה כשהמחיצות מסוימות אך כשאינן מסוימות קונה רק כשיעור נטילת רגל והנחתה.

אחרים סוברים ששיעור דרך היחיד הוא כדי שחמור עובר במשאו ואמר רב הונא שהלכה כאחרים ודייני גולה אמרו שהשיעור הוא שני גמדים ומחצה והיינו אמות קטנות, ורב הונא אמר שהלכה כדייני גולה ואין בכך סתירה כי זה שיעור אחד.

שנו בברייתא ששיעור דרך היחיד ד' אמות ודרך מעיר לעיר ח' אמות **עמוד ב** ודרך הרבים ט"ז אמות ודרך ערי מקלט ל"ב אמות, ורב הונא אומר שלומדים את זה מהפסוק **תכין לך הדרך** וזה נלמד מיתור הה'.

לדרך המלך אין שיעור שהמלך פורץ גדר לעשות לו דרך ואין מוחה בידו.

לדרך הקבר אין שיעור מפני כבוד המת.

שנו בברייתא שהמוכר קברו או דרך קברו או מקום מעמדו ובית הספדו משפחתו באים וקוברים על כרחו של הלוקח משום פגם משפחה.

שנו בכרייתא שלא פוחתים מז' מעמדות ומושבות למת כנגד ז' פעמים בפסוק **בהבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל**, ורב אחא בר רבא שאל את רב אשי איך עושים את המעמד אמר רב אשי כמו ששנינו שר' יהודה אמר שבתחילה לא היו פוחתים מז' מעמדות ומושבות למת כגון עמדו יקרים עמודו שבו יקרים שבו, ואמרו לו שא"כ מותר לעשות כן גם בשבת.

אחותו של רמי בר פפא הייתה נשואה לרב אויא ונפטרה והוא עשה לה מעמד ומושב, ואמר רב יוסף שהוא טעה בשני דברים שלא עושים מעמד אלא בקרובים והוא עשה ברחוקים, ועוד שלא עושים אלא ביום הראשון והוא עשה ביום השני, ואביי אמר שהוא טעה בדבר נוסף שלא עושים אלא בבית הקברות והוא עשה בעיר, רבא אמר שהוא טעה בדבר נוסף שלא עושים אלא במקום שנהגו ואילו במקומו לא נהגו, ויש להקשות שבכרייתא שנינו שאמרו לר' יהודה שא"כ גם בשבת יעשו כן ואם נאמר כדברי אביי ורבא איך שייך בשבת בית הקברות ויום הראשון, ויש לומר שמדובר בעיר שסמוכה לבית הקברות שהביאו את המת בבין השמשות.

משנה מי שמכר מקום לחבירו לעשות לו קבר או אחד שקיבל מחבירו לעשות לו קבר עושה את תוכה של מערה ד' אמות על שש ופותח ח' כוכים לתוכה של מכל צד ושנים כנגד הפתח ואורך כל כוך ד' אמות וגבהן ז' טפחים,

דף קא ורחבן ששה טפחים, ור"ש אומר שעושה את תוכה של המערה שש על שמונה ופותח לתוכה י"ג כוכים ד' מכל צד וג' כנגד הפתח ועוד אחד מימין הפתח ואחד משמאל הפתח ועושה בפי המערה חצר של שש על שש אמות כמלא המטה וקובריה ופותח לאותה חצר שתי מערות אחת מכל צד, ור"ש אומר שפותח ד' מערות לכל ד' רוחותיה של החצר, ורשב"ג אומר שהכל לפי הסלע ובסלע חזק אין צורך להפריד אמה בין כוך לכוך. **גמרא** יש להקשות לדעת ר"ש היכן נותן את אותם שתי כוכים שבצד הפתח שאם הם לכיוון החוץ א"כ ידושו עליהן נושאי המטה, ועוד ששנינו שהעומד בחצר הקבר טהור, ור' יוסי בר חנינא מבאר שעושה אותם כמו נגר שהוא מנעול הפתח שיורד מלמעלה למטה, אך קשה שר' יוחנן אמר שכוך כזה הוא כקבורת חמורים **עמוד** ב' ויש לומר שלר' יוחנן עושה אותן בקרן זוית, אך קשה שהכוכים בפינות נוגעים אחד בשני, ורב אשי מבאר שמדובר שהוא מעמיק אחד תחת השני שאל"כ לדעת ר"ש שעושים בחצר ד' מערות שודאי נוגעים כוכים אחד בשני אלא מדובר שהוא מעמיק, רב הונא אומר שלר"ש כשעושה ד' מערות עושה את הכוכים באלכסון כמו ענף דקל, אך יש להוציא את דברי רב הונא בר רב יהושע כיון שבכל אמה בריבוע יש אמה ושתי חומשים באלכסון א"כ בח' אמות יש י"א אמה וחומש וכשיש ח' כוכים הם לא נכנסים בי"א וחומש עוד יש לבאר בדעת

ר"ש כמו שרב שישא בר רב אידי לקמן מעמיד בנפלים.

שנינו לגבי אהלות שמי שמוצא מת מושכב כדרכו נוטלו עם תפוסתו והיינו עם עפר שסביבו ואם מצא שני מתים נוטלם עם תפוסתם,

דף קב ואם מצא ג' מתים אם יש ביניהם מד' אמות עד ח' אמות זה כבר שכונת קברות ובודק משם והלאה כ' אמות ואם מצא אחד בסוף כ' אמות בודק שוב כ' אמות שיש רגלים לדבר שאם היה מוצא אותו לבד לא היה בודק שוב והיה נוטלו עם תפוסתו, ויש לדקדק במשנה הזו מדוע כתוב שש עד ח' הרי לדעת רבנן במשנתנו השיעור הוא ד' עד שש, ולר"ש שש עד שמונה, ויש לומר שהמשנה הזו היא כדעת ר"ש וכמו התנא בכרייתא שאם מצאם רצופים ואין ביניהם מד' אמות עד ח' יש להם תפוסה אך לא שכונת קברות, ור"ש בן יהודה אמר בשם ר"ש שרואים את האמצעיים כאילו אינם והשאר מצטרפים מד' אמות עד ח', אך קשה שכתוב בהמשך המשנה שבדוק כ' אמה ממנו והלאה ולר"ש יש לבדוק כ"ב אמות דהיינו ב' מערות של ח' ועוד ו' של החצר ולרבנן י"ח אמות ב' מערות של שש ועוד שש של החצר, יש לומר שבאמת המשנה הזו היא כרבנן ומדובר שבדק באלכסון, אך יש להקשות שאם בדק באלכסון א"כ השיעור הוא כ"ב אמה, ויש לומר שבדקים אלכסון אחד ולא שנים **עמוד** ב' ורב שישא בר רב אידי מעמיד את המשנה כר"ש ובנפלים, אך קשה א"כ כשבדק בהמשך הוא גם בדק בנפלים א"כ מספיק י"ח אמה, יש לומר שרק בתחילה היה בנפלים אך לא הכל.

הקשו על רבנן ור"ש של משנתנו ממחלוקתם לגבי כלאיים ששנינו שחרם שנטוע בפחות מד' אמות לר"ש אינו כרם ולחכמים הוא כרם ואומרים שהאמצעיים כאילו אינם, וקשה שאצלינו הם חלקן להיפך, ויש לומר שלגבי כרם ר"ש סובר שאנשים לא נוטעים על דעת לעקור אך לגבי קבורה יתכן שקוברים במקרה כשדחוק הזמן כגון בבין השמשות, ולרבנן יש לחלק שלגבי קברות כשהוא קרוב מדי יש ניוול ואינו נקרא קבר אך לגבי כרם אומר הנוטע שמי שיגדל טוב ישאר והאחר ילך לעצים.

פרק בית כור

משנה מי שאמר לחבירו שהוא מוכר בית כור עפר אם היו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אינם נמדדים עמה ופחות מכאן נמדדים עמה ואם אמר לו כבית כור עפר אני מוכר לך נמדדים עמה גם נקעים וסלעים שהם יותר מעשרה טפחים. **גמרא** שנינו לגבי פדיון הקדש שמי הקדיש שדהו בשעה שהיובל נוהג פודה אותו לפי שיעור זרע חומר שעורים בחמישים שקל כסף ונקעים וסלעים שהם גבוהים מעשרה טפחים אינם נמדדים עמה,